

Staingylpen

1-2 · 2018

Sundregruppen och Sundre fågelstation

Ringmärkningen i Sundre socken startades i Skoge 1976 av Per-Göran Bentz. Under en följd av år bedrevs den bara under våarna, men från 1981 även på hösten vid Hoburgen. Verksamheten fick där sedan alltmer standardiserade former och sedan 1990 på hösten och 1999 på våren har märkningen bedrivits enbart vid Hoburgen och nästan uteslutande inom de standardiserade perioderna 25 april – 8 juni och 25 juli – 15 september.

Utgivningen av infobladet Staingylpen har varit lite sporadiskt genom åren, ofta på grund av svårigheten att få ihop ett blandat och publikt innehåll. Intentionen är för närvarande att få ut ett sommarnummer och ett vinternummer. Bildmaterialet äger signaturen Sundregruppen (då underförstått, och anges ej) när fotografen inte är känd.

Styrelsen

Ordförande

Jens Bardtrum, Lärbro
bardtrum@hotmail.com
070-380 77 03

Ledamot

Bimbi Ollberg, Stånga
bimbiollberg@hotmail.com
0707-21 89 56

Vice ordförande

Lars Eriksson, Visby
lars.eriksson@gotland.se
0707-87 53 97

Ledamot

Juho Könönen, Grötlingbo
juhosamuli@yahoo.com
076-592 56 19

Sekreterare

Per Johan Ulfendahl,
Uppsala
perjohan.ulfendahl@telia.com
0705-77 21 75

Ledamot

Fredrik Litsgård, Jönköping
fredrik.litsgard@hotmail.se
0761-75 03 04

Kassör

Björn Lilja, Visby
lilja.b@telia.com
0705-31 95 86

Sundregruppen

623 30 Burgsvik

E-post: info@sundrefagelstation.se

Hemsida: www.sundrefagelstation.se

Plusgiro: 45 97 36-5

Innehåll

Föreningsinformation	4
Inbjudan hösthelg	6
Ungdomsgrupp	6
Hösten 2017	7
Våren 2018	18
Märkt kornknarr	28
Rostsångare	30

Föreningsinformation.

Det är alldeles för länge sedan det senaste numret av Staingylpen kom. Ansvaret för detta ligger hos mig som ordförande. Nu ska det bli bättring!

De senaste åren har Per Smitterberg varit redaktör för Staingylpen och gjort ett fantastiskt jobb. Nu har Per avtackat sig från uppdraget och det märks nog på detta nummer att det inte ser lika snyggt ut som det gjorde under Pers tid. Förhoppningsvis är innehållet ändå läsbart och intressant.

Jag vill passa på att tacka Per för det stora jobb han har gjort.

I detta nummer finns rapporter från höstsäsongen 2017 och vårsäsongen 2018, en berättelse om några sällsynte fångster i Sundre och inbjudan till hösthelg. Det finns även information om en studiecirkel för unga som vi drar igång till våren. Sprid gärna information om denna till ungdomar du känner som skulle kunna vara intresserade.

Jag hoppas att du trots bristen på utskick från föreningen fortfarande har lust att stödja och kanske delta i verksamheten. Ekonomin och personal i ringmärkningen är de två huvudpelare som hela föreningens verksamhet vilar på.

Betala medlemsavgiften.

Medlemsavgifter inbetalas på föreningens ~~PlusGiro 45 97 35 5~~. Medlemsavgiften för 2018 är 350 kronor för aktiva medlemmar och 150 kronor för stödmedlemmar. Om man meddelar kassören (medlem@sundrefagelstation.se) att man kan tänka sig utskicket Staingylpen via e-post sänks medlemsavgiften med 50 kr. Om du är osäker på om du har betalat medlemsavgiften kan du kontakta kassören.

Delta i verksamheten.

För att delta i verksamheten kontakter man Lasse (lars.eriksson@gotland.se eller 0707-87 53 97). Även om man aldrig har tidigare har varit med vid ringmärkning kan man vara med, det finns erfaren personal på plats som kan lära dig hur man gör.

Om man vill se när det är störst behov av hjälp kan man kolla bokningsläget på <http://www.sundrefagelstation.se/bokning.html>

God läslust!

Jens Bardtrum/Ordförande

PG PlusGiro		INBETALNING / GIRERING C		Kod 1
		Till PlusGirokonto nr 459 735-5	Avgift	Kassastämpel
		Betalningsmottagare (endast namn) SUNDRE GRUPPEN		
		Avsändare (namn och postadress)		
Meddelanden till betalningsmottagaren kan inte lämnas på denna blankett		Eget konto nr vid girering		
I FÄLTET NEDAN FÅR ANTECKNINGAR INTE GÖRAS RESERVERAT FÖR PLUSGIROT		Belopp ..... Svenska kronor öre	I FÄLTET NEDAN FÅR ANTECKNINGAR INTE GÖRAS RESERVERAT FÖR PLUSGIROT	

H

6 >

Inbjudan till årets hösthelg.

Välkomna till hösthelg i Holmhällar.

Tid: Helgen 13-14/10, med möjlighet att checka in på vandrarhemmet på fredag kväll 12/10.
Pris för boende 250:-/natt samt för två frukostar samt middag på lördagkvällen 100:-.

Anmälan och förfrågningar till Lasse (lars.eriksson@gotland.se eller 0707-87 53 97) senast 30/9.

Tidigare år har vi bott i Baracken vid Hoburgen, detta är dock inte möjligt i år då denna stängs tidigare. Trots detta hoppas vi att kunna bjuda på en helg med ringmärkning, rara fåglar, god mat och trevligt folk.

Vi hoppas att se många av er till en trevlig helg!

Ungdomsgrupp startar våren 2019.

Under våren kommer Sundregruppen att starta en grupp för fågelintresserade ungdomar (12-25 år). Det blir en grupp för nybörjare med intresse att lära sig mer om fåglar. Vi börjar med att lära oss fåglar och hur man känner igen de vanligaste arterna och avslutar med en helg där alla får känna på hur det är att hålla i en fågel och kanske sätta på en ring i samband med ringmärkning vid Sundre fågelstation. Vi kommer att träffas minst fem gånger i Visby och avsluta med en eller två dagar vid Hoburgen där Sundregruppen ringmärker. Gruppen kommer att vara en studiecirkel i samarbete med Studieförbundet. Vill du veta mer? Prata med någon i styrelsen, t ex Lasse Eriksson (070-787 53 97) eller Per Johan Ulfendahl (0705-77 21 75). Du kan även lämna ditt namn och telefonnummer på följande e-postadress (info@sundrefagelstation.se) så hör vi av oss när vi drar igång i vår.

Sundregruppens verksamhet hösten 2017

Juho Könönen tömmer påsar...

Inledning

2017 blev ett ganska normalt år vad gäller antal ringmärkta fåglar i Sundre. Under vårsäsongen fångades och märktes 2042 fåglar, vilket är en hyfsad summa och under höstsäsongen 2349 fåglar, vilket är en ganska låg summa. Detta ger en totalsumma på 4535 (2016 blev det hela 4688 fåglar). I totalsumman ingår kategorin "övrig märkning" med 304 fåglar (160 fåglar under våren och 144 i samband med Sundregruppens hösthelg i oktober). Bemanningen i verksamheten under hösten var hyfsad med några nya bekantskaper som var villiga att delta i denna spännande forskning, men behovet av fler assistenter och till viss del även ringmärkare är stort.

Höstens verksamhet

Hösten 2017 i Sundre kommer som sagt också att gå till historien som en måttlig höst, sett till antalet ringmärkta fåglar. Höstens totala märksiffra i den standardiserade märkningen blev 2349 fåglar, jämfört med toppåret 1990 då hela 5342 fåglar märktes under hösten (2016 blev det 2247 fåglar). Av udda märkarter under hösten kan nämnas två nattskärror, två nötväckor och hela fem mindre korsnäbbar.

Vädret påverkar givetvis fångstsiffrorna mycket och årets höstsäsong var av den blåsigare sorten. Verksamheten behövde ställas in under tre dagar p.g.a. vädret, men många var dagarna då det blåste ganska friskt eller regnade och endast ett begränsat antal nät (eller alla nät under en begränsad tid på morgonen) kunde användas.

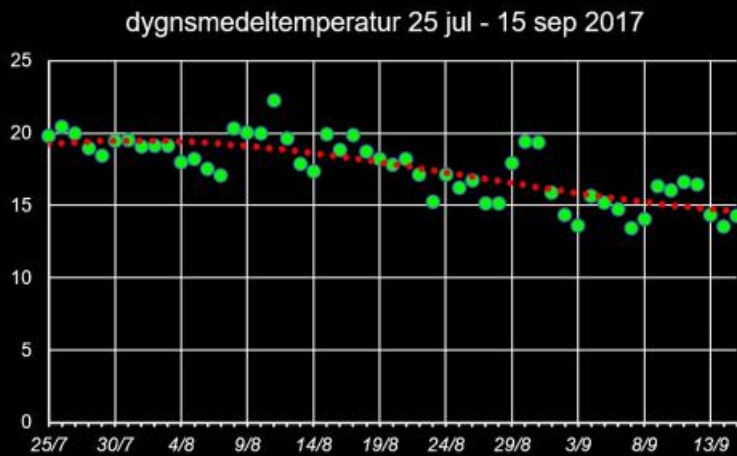
En av fem märkta mindre korsnäbbar

25-31 juli

Årets höstsäsong inleddes med mestadels måttliga vindar från varierande riktning, men västsektorn dominerade. Hösten 2016 var det kortbyxväder i stort sett alla dagar, medan denna höst var något svalare. 219 fåglar märktes (2016 blev det 252 fåglar) med lövsångare i topp (100), ärtsångare som god tvåa (26) och något överraskande talgoxe som trea (25). Gök tillhör de ovanligare märkarterna i Sundre, men en fick en ny glänsande ring redan i början av säsongen. En brun glada gladde märkarna med att visa upp sig under slutet av perioden.

VÄDRET UNDER HÖST-PERIODEN

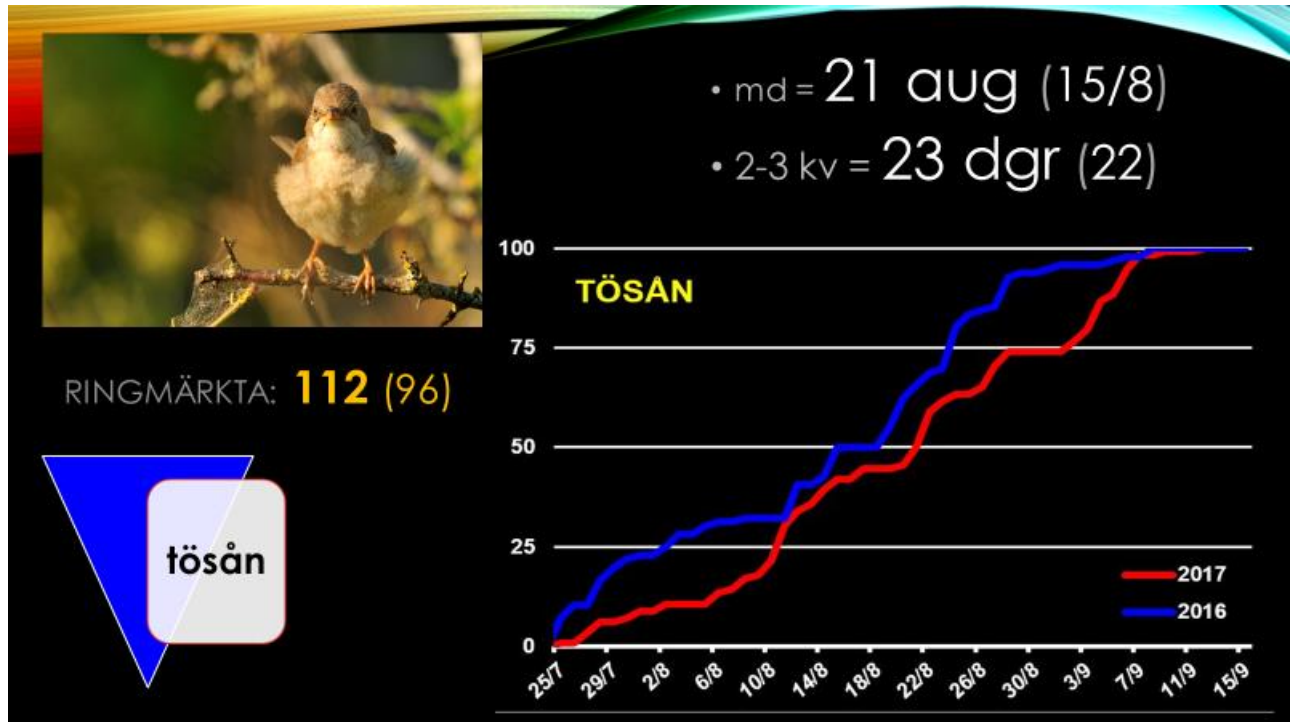
- juli, liksom hela sommaren gav i år en ganska sval period
- det blev några varma sommardagar under augusti
- medeltemperaturen föll både jämnt och normalt under perioden

Höstens väder

Augusti

Augusti inleddes med måttliga till friska vindar (vissa dagar även hårda vindar med inställd märkning som följd) från framförallt västsektorn. Under mitten av månaden lugnade vinden ner sig, för att öka igen i slutet av månaden. Det blev något varmare och det var faktiskt kortbyxväder under mitten av månaden. Den 4-5.8 inföll dagar då ingen märkning kunde genomföras p.g.a. vädret. 1071 fåglar märktes (2016 blev det 1159 fåglar) under månaden, åter med lövsångare i topp (326), följt av ärtsångare (202), trädgårdssångare (82) och törnsångare (73). Ytterligare en gök och 2 sparvhökar fångades och märktes. Bland de lite mer udda märkta arterna kan nämnas 5 mindre korsnäbbar och två nötväckor, båda arterna ovanliga i fångsten.

I fält noterades en förbiflygande adult havssula 13.8 och 15.8, ett antal ängshökar sågs av och till månaden ut och en rostand (vild eller rymling från någon fågelpark?) landade den 26.8 i Rivsviken och höll till där månaden ut. En ägretthäger passerade mot Öland den 28.8. Som vanligt höll ett antal kaspiska trutar (som mest 17) och en eller två medelhavstrutar till nere vid Rivet.

Törsångarens höstflyttning – en typisk augustiart

En av höstens två nattskärror

1-15 september

Perioden inleddes med växlande vindar från nordsektorn, för att sedan avslutas med sydvästvindar. Det varma vädret byttes ut mot svalare temperaturer och inte en enda dag orkade termometern över 20-gradersstrecket. Höstens bästa dag i antal märkta inföll faktiskt först den 7.9, då 161 fåglar försågs med en ring. Den 14.9 ställdes märkningen in p.g.a. hård vind. Totalt märktes 1059 fåglar (2016 blev det 838 fåglar), med lövsångare i topp (325), rödhake som god tvåa (115) och ärtsångare som trea (100). Hela 95 svartvita flugsnappare var en hyfsat bra summa.

Bland de intressantare märkarterna kan nämnas ytterligare 3 sparvhökar, en tajgasångare, höstens enda (!) höksångare, 4 blåhakar och 2 mindre flugsnappare.

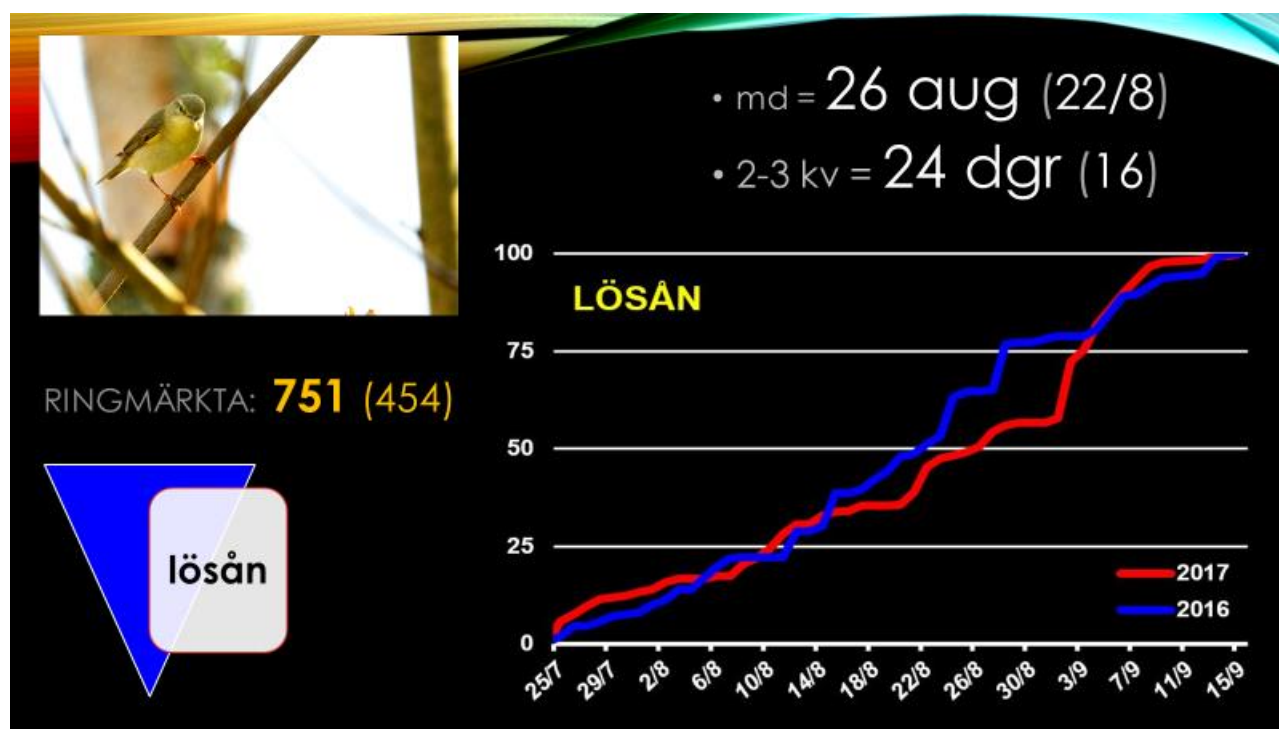
Från fältobservationerna kan nämnas att rostandan var kvar den 1.9 och minst två stäpphökar gästade socknen den 6-8.9. En aftonfalk besökte socknen den 5.9. Riktigt kul var det den 6.9 då hela 88 bivråkar sträckte söderut vid Muskmyr, en ovanligt hög summa. Hela 10 röda glador snurrade över Muskmyr den 7.9. Även flera ängshökar, både unga och gamla, sågs vid Muskmyr under perioden.

En av höstens blåhakar...

Ringmärkning

Trädgårdssångare fångades något över medelantal, medan övriga sylvia-sångare stannade strax under medel. Sylvia-sångarna (förutom höksångaren, endast en märkt) verkar alltså ha klarat sommarens häckning bra. Det verkar ha gått hyfsat med häckningen för phylloscopus-sångarna, förutom för grönsångaren, endast 37 (jämfört med ett medel på 72). Vår karaktärsart, lövsångaren, hade ett ganska bra år med 751 märkta (medel 701 och t.ex. 2012 märktes 919 ex).

Lövsångarens höstflyttning 2016 och 2017

Gransångaren är en art som ökat markant i fångsten i hela Sverige. Vi märker av det på våarna, medan vi missar höststräcket (slutet av september-oktober) och därför är gransångaren en raritet i höstfångsten (medel de senaste 10 åren är 1.7 ex!). Även tajgasångare och lundsångare är rariteter i fångsten och långt ifrån årliga. I år fångades en tajga- och ingen lundsångare.

Åldersfördelningen hos de fångade fåglarna borde ju vara en bra indikator på häckningsframgången (bra häckningssäsong borde resultera i en hög andel ungfåglar och en låg andel gamla fåglar). Ur statistiken nedan skulle man kunna tolka 2017 som ett år med hyfsad häckningsframgång för flera arter. Trädgårdssångaren och den svartvita flugsnappare avvik dock från mönstret. Att åldersbestämma vissa arter på hösten är inte alltid så enkelt, så en viss osäkerhet finns nog i materialet.

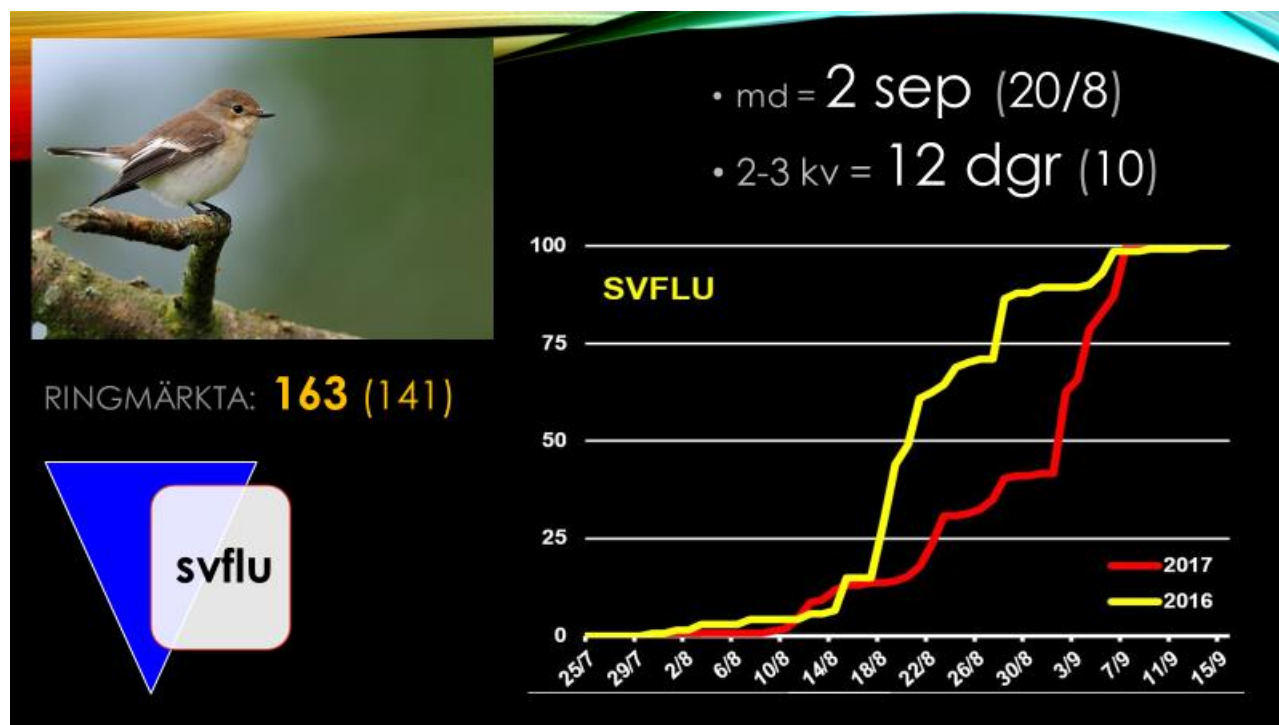
Tabell1: Jämförelse av ålder hos vissa fångade arter 2011-2017

	2017	Adulta	2016	Adulta	2015	Adulta	2014	Adulta	2013	Adulta	2010	Adulta	2011	Adulta
Ärtsångare	336	10 (2.9%)	272	13 (3.8%)	413	16 (3.8%)	316	17 (5.4%)	358	14 (3.9%)	344	16 (4.7%)	359	16 (4.4%)
Törnsångare	112	2 (1.8%)	96	7 (7.3%)	113	1 (0.9%)	168	3 (1.8%)	238	6 (2.5%)	130	1 (0.8%)	212	3 (1.4%)
Trädgårdssångare	171	11 (6.4%)	112	4 (3.6%)	78	8 (10.3%)	158	12 (8.6%)	147	7 (4.8%)	247	18 (7.3%)	163	11 (6.8%)
Svarthätta	100	2 (2.0%)	112	3 (2.7%)	122	6 (4.9%)	89	3 (3.8%)	104	6 (5.8%)	87	1 (1.1%)	91	4 (4.4%)
Lövsångare	751	9 (1.2%)	451	6 (1.3%)	782	17 (2.2%)	658	23 (3.5%)	753	3.2% (4.2%)	919	13 (1.4%)	641	38 (5.9%)
Svartvit flugsnappare	163	22 (13.5%)	141	6 (4.3%)	138	8 (5.8%)	162	15 (9.3%)	198	12 (6.1%)	326	19 (5.8%)	143	15 (10.5%)
Totalt märkta	2349		2248		2570		2570		3096		3387		4537	

För flugsnapparna blev resultatet varierande denna höst. På Gotland pågår flera projekt med holkmärkning av halsbandsflugsnappare och beskedet från dessa var att årets häckning gick något bättre än förra året, men långt ifrån bra (kall vår). Därför förväntades ett något bättre resultat för Gotlands landskapsfågel i märkprotokollen än förra året, och 59 ex märktes under hösten (jämfört med förra årets 25 ex), vilket är en bit över de senaste årens medel (52). För den

svartvita kusinen, som drastiskt minskat som häckfågel på Gotland, blev det ett aningen bättre år, med 163 märkta (medel 181). Dessa har sannolikt en östligare hemvist (Finland/Ryssland). Vissa höstar med mycket ostvindar (hösten 2015 var en sådan höst) berörs vi av svartvita flugsnappare med extremt långa vingar (medelvinglängd under hösten är 79-80 mm) och med mer vitt på armpennorna. Dessa fångas i slutet av säsongen. Mer forskning kring detta behövs. Alla utom 5 ex i statistiken nedan är ungfåglar (de flesta har inte blivit könsbestämda).

Svartvita flugsnapparens höstflyttning 2016 och 2017

Tabell 2: Jämförelse av vinglängd hos svartvita flugsnappare 2011-2017

	88 mm	87 mm	86 mm	85 mm	84 mm	83 mm	medel	max	min	Totalt märkta
2017	0	0	0	0	2	3	79.1	84	75	163
2016	1	0	0	1	0	5	79.7	88	76	141
2015	0	0	0	1	2	10	80.2	85	76	138
2014	0	0	0	0	2	3	79.7	84	71	162
2013	0	0	0	0	0	3	79.3	83	72	198
2012	0	0	0	1	0	0	78.9	85	74	326
2011	0	0	0	0	2	5	79.6	84	75	143

För den större grå kusinen blev det ett medelår, 59 märkta (medel 74). Två mindre flugsnappare fångades. Fångsten av arten på våren har visserligen ökat totalt sett (17 ex under vårsäsongen, hela 22 ex våren 2016), men den är fortfarande en ovanlig höststart i näten (många av de som ses senare under hösten lär ha ett östligare ursprung).

För den som hoppades på rariteter i näten blev hösten en besvikelse. Förutom en tajgasångare den 12.9 var det helt raritetsfritt.

Övrig märkning

I samband med Sundregruppens traditionella hösthelg 13 - 15 oktober ringmärktes 144 fåglar. Ett knappt 30-tal personer deltog i helgens verksamhet, som omfattade såväl märkning,

fågelskådning, föredrag och allmän god samvaro. Sydligaste Gotland kryllade av framförallt kungsfåglar och en hel del tajgasångare under början av oktober och inflödet fortsatte hela månaden, men p.g.a. rätt blåsig väder blev fångsten rätt mager. Jämför man med hösthelgen 2014 då hela 1456 fåglar märktes var årets hösthelg fågelfattig. Av den massiva och unika invasion av gråsiska som drabbade Sverige under oktober och november (bl.a. annat på Hammarö fågelstation fångades över 10.000 gråsiskor som redan resulterat i återfynd från såväl Estland, Ukraina, Danmark och Norge) märktes inget. Var dessa gråsiskor kom ifrån diskuteras flitigt, men kontroller gjordes på Hammarö från såväl Finland som Norge och i Danmark fångades en kinesiskmärkt fågel (märkt 2016)! En ofattbart lång flyttning, alternativt att den 2016 flyttade mot sydost och 2017 mot väst. Rapporter från Kina indikerar att det även där var en stor invasion av gråsiskor denna höst. Endast några små flockar flög över märkområdet i Sundre under hösthelgen och två ex märktes. Hela 17 märkta taltrastar överraskade en aning. För första gången gjordes försök att fånga fåglar nere vid Rivet, men med rätt magert resultat (för mycket vind).

Förutom hösthelgen gjordes ingen övrig märkning denna höst, förutom några nattliga försök att fånga nattskärnor.

Återfynd och kontroller

Ett av syftena med ringmärkning är ju att märkta fåglar återupptäcks. Sedan senaste Staingylpen har vi fått rapporter om ett antal av våra fåglar som hittats/kontrollerats och även fått uppgifter om fåglar som vi kontrollerat.

Återfynd:

En *ärtsångare* som märktes i Sundre 26.7 2011 som ungfågel sköts i Libanon den 28.4 2017 (5 år 277 dagar efter märkning och 2895 km från märkplats).

En *svartvit flugsnappare* som märktes i Sundre 23.8 2013 som ungfågel blev kattmat i Uleåborg, Finland den 16.5 2017 (3 år och 297 dagar efter märkning och 871 km från märkplats).

En *rödstjärt* (ung hane) som märktes i Sundre 12.9 2016 hittades död i en trädgård i Migennes, Frankrike den 21.9 2017 (1 år och 9 dagar efter märkning och 1399 km från märkplats).

En *mindre flugsnappare* som märktes i Sundre 16.5 i år kontrollerades av ringmärkare på Utklippan i Blekinge 4 dagar senare (20.5, 184 km från märkplats). Varför den valt att fortsätta mot sydväst är ett mysterium...

En ung *lövsångare* som märktes i Sundre 25.7 i år blev kattmat i Hjärup, Skåne den 16.8 (22 dagar efter märkning och 338 km från märkplats).

En ung *koltrast* som märktes i Sundre 28.7 i år blev rovfågelmat i Sundre (resterna hittade) två veckor efter märkning.

En ung *rödhake* som märktes i Sundre 8.9 i år kontrollerades av ringmärkare utanför Sevilla, Spanien den 12.11 (63 dagar efter märkning och 2826 km från märkplats).

Kontroller

En *halsbandsflugsnappare* som var märkt som bounge i Fide på Gotland kontrollerades i Sundre den 3.5 i år (2 år och 327 dagar efter märkning och 21 km från märkplats).

En annan *halsbandsflugsnappare* som var märkt som 2k hona (häckande) i Fide den 22.5 2016 kontrollerades i Sundre den 3.5 i år (som 2k hona, 346 dagar efter märkning och 19 km från märkplats). Åldersbestämning av flugsnappare är inte enkelt...

En *rödstjärt* som märktes som 2k hane (häckande) i Uleåborg, Finland den 22.6 2016 kontrollerades i Sundre som 2k+ hane den 5.9 i år (1 år och 75 dagar efter märkning och 991 km från märkplats).

En *halsbandsflugsnappare* som märktes som ung hona i Grötlingbo den 6.8 2016 (av Johan Träff) och kontrollerades i Sundre som 2k hona den 3.5 i år av Johan Träff! (270 dagar efter märkning och 28 km från märkplats).

En *svarthätta* som var märkt som ungfågel i Uknö Glo norr om Västervik den 27.7 2016 kontrollerades i Sundre som 2k fågel den 27.4 i år (274 dagar efter märkning och 146 km från märkplats).

En *lövsångare* som märktes som ungfågel utanför Oslo, Norge den 27.7 2016 kontrollerades som 2k+ fågel i Sundre 22.5 i år (279 dagar efter märkning och 526 km från märkplats).

En *törnsångare* som märktes som 2k fågel på Christiansö, Bornholm, Danmark den 23.5 i år kontrollerades 21 timmar (!) senare i Sundre den 24.5 som 2k fågel (255 km från märkplatsen).

Ytterligare en *halsbandsflugsnappare* som märktes den 10.8 i år i Grötlingbo (av Johan Träff) kontrollerades i Sundre 4 dagar senare den 14.8 (28 km från märkplats).

En *nötväcka* (i sig en ovanlig art i näten i Sundre) märkt den 14.8 i år i Grötlingbo (av Johan Träff) kontrollerades 7 dagar senare den 21.8 (28 km från märkplats).

Tabell 3: Jämförelse av ringmärkningsdata för sylvia-sångare 2007-2017

	2017	Medel 07-16	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Höksångare	1	11	3	3	15	7	7	16	21	27	7	5
Årtsångare	336	314	272	413	316	358	344	358	263	274	368	173
Törnsångare	112	170	96	113	168	238	130	212	169	177	218	177
Trädgårdssångare	171	185	112	78	158	147	247	163	348	78	261	260
Svarthätta	100	95	112	122	89	104	87	91	118	81	71	76

Tabell 4: Jämförelsedata av ringmärkningsdata för phylloscopus-sångare och flugsnappare 2007-2017

	2017	Medel 07-16	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Grönsångare	37	68	37	49	56	43	132	115	118	37	49	43
Gransångare	2	1.7	1	1	4	1	0	4	2	1	2	1
Lövsångare	751	646	451	782	658	753	919	640	590	501	706	569
Grå flugsnappare	83	74	76	61	103	74	53	75	81	54	98	61
Mindre flugsnappare	2	1.7	1	0	2	3	3	1	5	1	1	0
Halsbandsflugsnappare	59	52	25	49	69	80	132	56	40	32	11	30
Svartvit flugsnappare	163	170	141	138	162	198	326	143	313	41	223	123

Slutord/tack

Sundregruppen är en ideell förening med många engagerade, men vi behöver bli fler! Att bedriva en fågelstation är kostsamt och föreningen är beroende av gåvor och bidrag från allmänheten och andra. Ett sätt att stödja ringmärkningen vid Hoburgen är att bli stödmedlem i föreningen (minst 100 kronor per år). Då erhåller man också föreningens tidskrift Staingylpen två gånger per år elektroniskt. Vill du ha den i pappersform går det också bra, men då får du lägga till minst 50 kronor på medlemsavgiften.

Styrelsen har under året samtalat om hur framtiden för Sundregruppens verksamhet skall se ut. Givet är att den standardiserade märkningen fortsätter, men eftersom klimatförändringarna påverkar fåglarnas ankomst och avfärd så kanske start och slutdatum så småningom kan komma att förändras. Detta diskuterades flitig på ringmärkarmötet för alla Sveriges ringmärkare i december. Falsterbo fågelstation har gjort ett femårsförsök med att tidigarelägga vårstarten av fångsten och konstaterat att vissa arter idag anländer tidigare än traditionellt. Hur klimatförändringarna skulle påverka fångsten i Sundre kan vi bara gissa oss till eftersom vi inleder vårsäsongen i slutet av april (Falsterbo inleder i början av mars). Likaså har samtal först

om olika projekt kring vissa specifika arter – så Sundregruppens verksamhet utvecklas!

Välkommen med i verksamheten 2018!

Föreningen vill tacka Sundreborna Einar Johansson och Sune Jacobsson för god hjälp med det praktiska och familjen Reiland-Ståhlberg för att vi även detta år fått hyra deras "svinhus". Ett stort tack även till Johan Träff m.fl. som ryckt in vid näten och märktången när det varit personalbrist.

Tack också till alla som stöttat föreningens ekonomi med stora eller små bidrag!

Slutligen - tack också till alla övriga som hjälpt till som märkare och assistenter under säsongen. Vi gläder oss åt flera nya ansikten i verksamheten och ser fram emot en ny vår. Om du är intresserad av att delta i vår, för det finns alltid plats för fler assistenter, hör av dig till Lasse Eriksson.

Tabell 5: Fåglar märkta i Sundre hösten 2017

	Juli	Augusti	September	Totalt standard	Övrig märkning	Total
Sparvhök	0	2	3	5	0	5
Gök	1	1	0	2	0	2
Nattskärre	0	0	2	2	0	2
Göktyta	0	1	0	1	0	1
Ladusvala	0	1	0	1	0	1
Hussvala	0	1	0	1	0	1
Trädklärka	0	26	10	36	0	36
Gärdsmyg	1	1	0	2	2	4
Järnsparv	0	6	5	11	1	12
Rödhake	0	0	115	115	10	125
Näktergal	0	8	0	8	0	8
Blåhake	0	1	4	5	0	5
Rödstjört	0	19	64	83	0	83
Buskskvätta	0	9	3	12	0	12
Stenskvätta	0	0	1	1	0	1
Koltrast	16	14	0	30	3	33
Björktrast	5	2	3	10	0	10
Taltrast	4	5	11	20	17	37
Rödvingetrast	0	0	0	0	2	2
Gräshoppsångare	0	1	1	2	0	2
Sävsångare	0	6	5	11	0	11
Kärrsångare	0	1	0	1	0	1
Rörsångare	0	0	1	1	0	1
Härmsångare	3	15	1	19	0	19
Höksångare	0	0	1	1	0	1
Ärtsångare	26	202	108	336	0	336
Törnsångare	10	73	29	112	0	112
Trädgårdssångare	6	82	83	171	0	171
Svarthätta	6	20	74	100	2	102
Tajgasångare	0	0	1	1	0	1
Grönsångare	2	28	7	37	0	37
Gransångare	1	1	0	2	2	4
Lövsångare	100	326	325	751	0	751
Kungsfågel	0	0	32	32	63	95
Grå flugsnappare	0	32	51	83	0	83
Mindre flugsnappare	0	0	2	2	0	2

STAINGYLPEN 1-2 · 2018

Halsbandsflugsnappare	1	56	2	59	0	59
Svartvit flugsnappare	0	68	95	163	0	163
Svartmes	0	4	1	5	1	6
Blåmes	6	1	0	7	14	21
Talgoxe	25	9	1	35	16	51
Nötväcka	0	2	0	2	0	2
Trädskrypare	1	0	0	1	1	2
Törnskata	1	31	14	46	0	46
Kaja	0	0	0	0	1	1
Bofink	3	4	4	11	2	13
Bergfink	0	1	0	1	0	2
Grönfink	2	0	0	2	3	5
Steglits	0	1	0	1	0	1
Hämpling	0	3	0	3	0	3
Gråsiska	0	0	0	0	1	1
Grönsiska	0	0	0	0	1	1
Mindre korsnäbb	0	5	0	5	0	5
Rosenfink	0	1	0	1	0	1
Domherre	0	0	0	0	1	1
Sävsparv	0	3	0	3	0	3
Summa	219	1071	1059	2349	144	2493

En av höstens många grå flugsnappare

Bimbi Ollberg
 Burs, Ammunde 417
 62349 Stånga
 bimbi.ollberg@svenskakyrkan.se

Sundregruppens verksamhet våren 2018

Inledning

Ringmärkningsverksamheten under vårarna har skett vid Hoburgsklippan sedan 1999. Våren 2018 blev en ganska normal säsong i Sundre. För två år sedan ställde vi frågan "Vart tog fåglarna vägen?". Frågan man ställde sig denna vår var "Vart tog folket vägen?". Bemanningssituationen var i början av säsongen knepigare än vanligt. Det blev bättre mot slutet, men behovet av både nya märkare och assistenter är stort. Om man förra året kunde ställa frågan "Vart tog värmen vägen?" var väl årets fråga "Var tog regnet och vindarna vägen"? Torraste våren i mannaminne med ett idogt högt tryck parkerat över norra Europa innebar att det var tunt i näten rätt många dagar, men också att märkningen inte behövde ställas in en enda dag. Några kortare märkdagar blev det p.g.a. regnskurar.

Fågelstationen var bemannad 45 dagar mellan 24 april och 8 juni och drygt 20 personer arbetade ideellt och höll verksamheten igång från tidig morgon. Ringmärkningen utfördes dagligen mellan 25 april och 8 juni från en timme innan soluppgången till kl. 10 på förmiddagen.

Även i våras var även antalet besökare rekordhög (få dagar under 10 besökare, flera dagar med 50 besökare!), guidningarna många och intresset för fågelskådning i stort och vår verksamhet i synnerhet tycks glädjande nog öka. Det märks även på antalet följare och kommentarer på Sundre fågelstations Facebook-sida.

Under vårsäsongen 2018 fångades och märktes 1929 fåglar (2017 - 2042 fåglar och snittet under de 20 säsonger som vårmärkningen skett vid Hoburgs är 1950 ex, med toppåret 2008 då hela 3448 fåglar märktes och bottenåret 2006 med endast 1319 fåglar. Totalt har 39.015 fåglar märkts i märkområdet Sundre under våren i den standardiserade märkningen). Intressant är att det innan 2008 aldrig märktes mer än 1993 fåglar under en vårsäsong, medan efter 2008 har vi hela 6 säsonger med mer än 2000 fåglar,

Ser man till statistiken så finns det några glädjande saker. De flesta arter håller ställningarna, trots de miljöförändringar (global uppvärmning, ökande jakttryck runt medelhavet, växande

Sahara m.m.) som påverkar såväl häckning, flyttning som övervintring. En del arter ökar i antal (bl.a. gransångare och halsbandsflugsnappare), medan vissa andra minskar (bl.a. höksångare och blåhake). Fångsten från år till år påverkas ju också av väder och vind och denna vår var vädermässigt rätt unik – torr och relativt vindstilla med högtrycksbetonat väder.

25 - 30 april

Den 24 april sattes näten upp enligt standardplacering. Förväntningarna på vårens fångst var ganska höga, med tanke på att förra sommaren var en relativt god häckningssäsong för många arter. Våren var dock tidigt och rödhakarna och kungsfåglarna "hann förbi" innan vi drog igång, men flera arter fångades i större antal än normalt.

Vårsåsongen inleddes med klart till halvklart väder och växlande måttliga-friska vindar, mestadels från väst-sektorn.

Totalt märktes 294 fåglar (2015 fångades hela 731 fåglar, 2016 fångades 335 fåglar och 2017 256 fåglar) under de sex aprildagarna. De tre mest märkta arterna under den första dryga veckan var lövsångare (152, 2017 fångades endast 50 ex!), ärtsångare (41) och rödhake (18, 2017 fångades hela 147) och svarthätta (18). Bland ovanligare fåglar i näten kan noteras en brandkronad kungsfågel, stationens fjärde, den 29.4.

I fält gjordes en intressant observation då hela 19 småtärnor flög tillsammans söderut den 26.4.

1 – 15 maj

Maj månad inleddes med växlande väder med både friska vindar och stiltje, den 3.5 kom det några regnskurar, sen sågs knappt ett moln innan det kom några regnskurar igen den 12.5.

Resten av maj var högtrycksbetonat med klart - halvklart väder och svaga till måttliga vindar främst från sydväst. Sammantaget en torr och vindfattig period.

Under första halvan av maj ringmärktes endast 693 fåglar (2016 fångades 933 fåglar och 2017 1012 fåglar) och av dessa var drygt hälften lövsångare (365). I topplistan för perioden återfinns vi sedan ärtsångare (67, 2017 fångades hela 118) och rödstjärt (56). Av lite ovanligare arter i fångsten kan nämnas en turturduva den 12 maj, stationens andra. Bland kategorin övrig märkning kan noteras stationens fjärde kornknarr som märktes 30 meter utanför vårt boende den 8.5 (rekordtidig!).

I fält observerades en praktejder den 4.5, en ortolansparv den 7.5, en dubbelbeckasin hördes spela i Muskmyr 9-10.5, 1 kornsparv sågs vid Rivet den 11.5, 2 turturduvor höll till vid märkområdet den 12.5 (varav en märktes), en rosenstare och en trastsångare sågs/hördes vid Rivet den 14 maj och en rödhuvad törnskata hittades nere vid Rivet den 15.5. Samma dag fotograferades även en svartpannad törnskata av en skådare i Skoge. En kul grej var att det konstaterades häckningsförsök av pungmes i Skoge (bobyggande par sågs under hela maj). Ett fåtal kaspiska trutar såg vid Rivet under perioden (som mest 4 ex den 13.5).

16 - 31 maj

Även under maj månads andra hälft var vädret för det mesta klart med svaga till måttliga vindar, nu från varierande riktning. Under denna tvåveckorsperiod ringmärktes 878 fåglar (2015 märktes 341 fåglar, 2016 fångades 591 fåglar och 2017 618 fåglar). Fortfarande var lövsångare i topp med 317 märkta individer. Andraplatsen intogs inte oväntat av ärtsångaren (hela 127 ex) och därefter kom åter rödstjärt (74 ex). Udda inslag i fångsten var dels en kungsfågelsångare den 23.5 (stationens andra vårmärkta) och en rostsångare, stationens andra, den 28.5. Denna fågel, en 2k hane, antogs först vara en mer ostlig art i komplexet med små röda sångare, men DNA-prov visade på den sydvästligaste rasen/arten, rostsångare av rasen iberiae. Den 20.5 märktes en nötskrika (ytterst ovanlig märkart trots att den ses var och varannan dag i socknen).

Årets första sommargylling passerade märkområdet först den 27.5 (sammanlagt sågs/hördes sommargylling endast ett fåtal dagar under säsongen) och vårens enda biätare flög förbi den 23.5. Ytterligare en turturduva och en svartkråka sågs den 26.5, en jorduggla var stationär vid Muskmyr hela perioden (ytterligare några sågs insträckande under maj månad) och ytterligare en rosenstare sågs den 30.5. En gulhämpling höll till i branten hela perioden (och ända till slutet av säsongen), Minst två aftonfalkar höll till vid Muskmyr i slutet där också en ängshök kunde ses av och till.

1 - 8 juni

Vårsäsongens sista vecka dominerades av halvklart och varmt väder, svaga SV eller V-vindar och varannan dag s.g.s. vindstilla. Då vårflyttningen närmar sig slutet för de flesta arter bör man visserligen inte förvänta sig alltför höga antal i fångsten, men totalt fångades endast 64 fåglar (2014 märktes hela 414 fåglar, 2015 endast 74, 2016 216 fåglar och förra året 156 fåglar). I topp hittar vi något överraskande ärtsångare (13) som "god" tvåa kom lövsångare (9 ex), och som trea kom rörsångare (5 ex – sannolikt första gången denna art hamnar på topp 3 i Sundre!). I fält sågs en ytterst få udda arter. Nere på Rivet fanns ett okänt antal trutar av diverse arter, bl.a. rapporteras minst 25 kaspiska trutar. Dessutom sågs även i år ovanligt många 2k silltrutar (de borde snarare befinna sig i Afrika just nu).

Ringmärkning vår

Under vårsäsongen märktes alltså 1929 fåglar av 55 olika arter (2017 blev det 2042 fåglar av 51 arter). Många arter märktes i ganska normala antal denna vår.

Kul var också att lövsångarna återgick från den trend som upplevts under många år med en nedåtgående fångstantalskurva. Det sägs att den skulle ha minskat rejält i framförallt landets norra delar, men vårens slutsumma blev 843 ex (medelvärde för de senaste tio åren är 818 ex). Av våra fem Sylviasångare var det endast ärtsångaren som kom upp över medelantalet för de senaste 10 åren. Resten har märkts i stabila eller något lägre antal under den gångna säsongen. Se separat tabell.

Av våra fyra arter flugsnappare har mindre-, halsbands- och svartvit flugsnappare märkts i antal som ligger över genomsnittet, medan den grå kusinen hamnar under genomsnittsfångsten de senaste 10 åren (se tabell nedan). Antalet ringmärkta halsbandsflugsnappare vid Hoburgen har ju ökat under de senaste åren, vilket kan sättas i relation till att det mellan åren 1999 och 2009 aldrig märktes fler än 10 halsbandsflugsnappare på en vårsäsong. Denna vår blev det något färre ex av gotlands landskapsfågel då "endast" 24 ex fångades (medel för 2007 - 17 är 18 ex).

Glädjande nog kan konstateras att den häckande populationen i projektområdena på södra delarna av Gotland ökar. En anledning till att vi fångare färre i vår kan vara att de anlände extremt tidigt, de första rapporterades redan kring 15 april!

En fågel som haft det kämpigt och minskat i landet generellt är blåhaken. T.ex. fångades inte en enda blåhake i Sundre 2015 och 2016 endast 4 ex. Förra året överraskade med hela 14 ex men denna vår var vi tillbaka i de negativa siffrorna igen, endast 5 ex och ett litet antal sågs i fält.

Genomsnittet för de senaste åtta åren (2010 - 2017) är 5 ex. Jämför man med de 11 första åren som vårmärkningen pågått i Sundre (1999 - 2009) är medelvärdet hela 24 ex (med hela 40 ex 2008, 37 ex 2005 och 29 ex 2009)! Efter 2009 har det inte fångats mer än max 5 blåhakar per vår förutom förra våren. Så något hände sommaren 2009!

Art	2018	Medel 08-17	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Rödstjärt	147	90	66	68	44	145	97	108	82
Stenskvätta	7	6	4	3	10	2	12	5	7
Härsångare	48	68	116	55	34	101	67	59	40
Höksångare	6	8	10	3	1	5	8	5	3
Ärtsångare	248	212	182	181	105	254	220	217	92
Törnsångare	82	110	64	75	43	121	147	90	59
Trädgårdssångare	60	63	40	44	22	96	139	38	24
Svarthätta	61	82	88	53	68	87	122	87	73
Grönsångare	13	12	7	7	11	21	29	15	4
Gransångare	56	63	93	56	98	53	38	55	85
Lövsångare	843	816	734	858	593	1166	523	766	512
Kungsfågel	2	28	4	75	50	2	18	3	29
Grå flugsnappare	28	38	31	27	11	45	84	54	12
Mindre flugsnappare	18	12	17	22	6	22	27	7	2
Halsbandsflugsnappare	24	18	44	13	12	33	6	34	8
Svartvit flugsnappare	45	34	27	28	27	45	78	36	11

Ser man till ren statistik från de senaste tio åren så är följande art "vinnare" i år:

	2018	Medel 08-17	
Rödstjärt	147	90	(känslan var i våras att det var "rödstjärtens år")
Ärtsångare	248	212	(på lång sikt är arten synnerligen stabil)
Mindre flugsnappare	18	12	(har ökat markant de senaste åren)
Halsbandsflugsnappare	24	18	(logiskt, då arten ökat som häckfågel på ön)
Svartvit flugsnappare	45	34	(har minskat drastiskt som häckfågel på ön, så vi berörs nog

fåglar)

Följande arter höll ställningen:

Trädgårdssångare	60	63	(normalvariation...)
Grönsångare	12	13	(normalvariation...)
Gransångare	63	56	(normalvariation... har ökat markant de senaste 10 åren)
Lövsångare	816	843	(normalvariation...)

Följande arter hade ett "dåligt år":

Härmsångare	48	68	(normalvariation...)
Höksångare	6	8	(stor nedgång under de senaste 10 åren)
Törnsångare	82	110	(normalvariation...)
Svarthätta	82	61	(normalvariation...)
Kungsfågel	2	28	(beror på att våren var tidig och kungsfåglarna hade passerat)
Grå flugsnappare	28	38	(normalvariation...)

Övrig märkning

Endast 13 fåglar fångades utanför den standardiserade märkningen, en kornknarr, en ladusvala och elva starungar.

Kontroller och återfynd

Kontroller

Med jämna mellanrum kontrollerar vi fåglar som ringmärkts någon annanstans. Från Ringmärknings-centralen har vi inte ännu fått några rapporter om de fåglar vi kontrollerade i våras.

En tyskmärkt lövsångare 29.4

En engelskmärkt bofink 4 och 8.5(sannolikt häckande)

En danskmärkt lövsångare 11.5

En norskmärkt lövsångare 23.5

Men vi har fått besked om två fåglar med svensk ring som kontrollerades i våras:

En **härmsångare** som kontrollerades den 24.5 visade sig vara ringmärkt 6 dagar tidigare på Utklippan i Blekinge. Avståndet från märkplats till Sundre är 184 km.

En 2k **ärtsångare** som kontrollerades den 25 maj var märkt på Landsort i Sörmland tre dagar tidigare. Den har alltså flugit "åt fel håll" ... Avstånd mellan märkplats och Sundre är 204 km.

Återfynd

Även ett antal av våra märkta fåglar har kontrollerats/hittats av andra:

En **rödhake**, märkt den 10 september 2016 i Sundre kontrollerades av ringmärkare på Gibraltar den 21 Oktober 2017 (1 år och 14 dagar efter märkning och 2989 km från märkplats).

En **bofink**, märkt den 3 maj 2013 i Sundre som 2k hane kontrollerades under vårflyttningen på Jurmo i sydvästra Finland som 3+ hona den 28 april 2015 (1 år och 360 dagar efter märkning och avståndet är 382 km).

En **ärtsångare**, märkt den 11 augusti 2017 i Sundre kontrollerades av ringmärkare på Otteby den 1-2 maj i år (263 dagar efter märkning och 133 km från märkplats).

En **svartvit** flugsnappare, märkt som 2k hane i Sundre 14 maj 2015 hittades död i Laurila, Finska Lappland den 14 maj i år (3 år och 5 dagar efter märkning och 1044 km från märkplats).

En **lövsångare**, som märktes i Sundre den 28 april 2016 flög mot en fönsterruta och dog i Hällesåker, Halland den 9 maj i år (2 år och 11 dagar efter märkning). Avståndet mellan Sundre och fyndplatsen är 365 km.

En **koltrast**, som märktes i Sundre den 10 augusti 2009 hittades död vid Hoburgens fyr den 4 mars 2014 (4 år och 206 dagar efter märkning). Här är avståndet hela 1 km mellan Sundre och fyndplatsen.

En gammal hane **svarthätta**, som märktes i Sundre 7.5 i våras, hittades död (flugit mot en fönsterruta) i Loftahammar i Småland 5 dagar senare. Avståndet mellan Sundre och fyndplatsen är 138 km.

Spännande egna kontroller

Ett av syftena med ringmärkning är ju att försöka utröna hur gamla fåglar kan bli. I våras gjordes ett par intressanta kontroller av gamla bekantingar.

En **sädesärsla** som märktes 4 juni 2010 som 2k hane (född 2009) kontrollerades den flera gånger i vår. Den är inne på sitt tionde kalenderår (börjar närma sig åldersrekord). Den är även kontrollerad 2014, 2015 och 2017, men lär väl ha funnits på plats övriga år också (sädesärlor är ju rätt svårfångade). Pondera att den övervintrar i Egypten (där många svenska sädesärlor övervintrar), då har den färdats 18 enkelresor Sundre – Egypten (drygt 3500 km per resa), dvs ca 63.000 km!

En annan gamling, en **härmsångare**, märkt 4 maj 2013 kontrollerades 24 maj i år. Den är född 2012 eller tidigare och är alltså inne på minst sitt sjunde kalenderår.

Ytterligare en i kategorin gamlingar är en **halsbandsflugsnappare**, som märktes den 27 april 2014 som 3+ hane och kontrollerades den 30 april i år. Också den är inne på sitt minst sjunde kalenderår.

Slutord/tack

Sundregruppen är en ideell förening med många engagerade, men vi behöver bli fler! Att bedriva en fågelstation är kostsamt och föreningen är beroende av gåvor och bidrag från allmänheten och andra. Ett sätt att stödja ringmärkningen vid Hoburgen är att bli stödmedlem i föreningen (minst

100 kronor per år). Då erhåller man också föreningens tidskrift Staingylpen två gånger per år i elektronisk form. Vill du ha den i tryckt form får du lägga på 50 kronor. Du kan också följa vår verksamhet under märksäsong på vår hemsida (www.sundrefagelstation.se) eller på vår Facebook-sida (www.facebook.com/sundrefagelstation).

Vi tackar alla som blivit stödmedlemmar för ert stöd och hoppas att ni upplever att vår verksamhet är just "vår" gemensamma. Välkommen att vara med i verksamheten eller besöka oss under höstens märkning.

Föreningen vill också tacka Sundreborna Einar Johansson och Sune Jacobsson för god hjälp med det praktiska och familjen Reiland-Ståhlberg för att vi även denna vår fått hyra deras "svinhus". Ett stort tack även till Johan Träff som ryckt in vid märkartången när det varit ont om ringmärkare, för att inte tala om all smörgåstårter och kunskap du bjudit på.

Tack också till alla övriga som hjälpt till som märkare och assistenter under säsongen. Vi gläder oss åt flera nya ansikten i verksamheten och vi gläds också över alla er som återkommer och vi ser fram emot en höstsäsong med nya spännande upptäckter. En dag eller en vecka i Sundre fågelstations verksamhet innebär alltid givande möten med nya människor, vackra och spännande naturupplevelser och en insats för forskningen. Det kan bli en upplevelse du sent glömmer.

Den 25 juli inleds höstsäsongen. vi ses väl då?

Bimbi Ollberg
Burs, Ammunde 417
623 49 Stånga
bimbiollberg@hotmail.com

STAINGYLPEN 1-2 · 2018

	April	Maj	Juni	Totalt standard	Övrigt	Total
Kornknarr	0	0	0	0	1	1
Turturduva	0	1	0	1	0	1
Göktyta	0	1	0	1	0	1
Ladusvala	0	0	0	0	1	1
Sånglärka	1	1	0	2	0	2
Trädpiplärka	0	4	0	4	0	4
Sädesärta	0	2	1	3	0	3
Gärdsmyg	6	3	0	9	0	9
Järnsparv	1	1	0	2	0	2
Rödhake	18	19	0	37	0	37
Näktergal	0	15	3	18	0	18
Blåhake	0	5	0	5	0	5
Svart rödstjärt	0	1	0	1	0	1
Rödstjärt	15	130	2	147	0	147
Buskskvätta	1	2	0	3	0	3
Stenskvätta	0	7	0	7	0	7
Koltrast	2	13	3	18	0	18
Björktrast	0	7	2	9	0	9
Taltrast	2	6	0	8	0	8
Sävsångare	0	3	0	3	0	3
Kärrsångare	0	7	2	9	0	9
Rörsångare	0	6	5	11	0	11
Härmsångare	0	47	1	48	0	48
Rostsångare	0	1	0	1	0	1
Höksångare	0	5	1	6	0	6
Årtsångare	41	194	13	248	0	248
Törnsångare	3	73	6	82	0	82
Trädgårdssångare	0	58	2	60	0	60
Svarthätta	18	41	2	61	0	61
Lundsångare	0	2	0	2	0	2
Kungsfågelsångare	0	1	0	1	0	1
Grönsångare	1	12	0	13	0	13
Gransångare	17	39	0	56	0	56
Lövsångare	152	682	9	843	0	843
Kungsfågel	0	2	0	2	0	2
Brandkronad kungsfågel	1	0	0	1	0	1
Grå flugsnappare	0	28	0	28	0	28
Mindre flugsnappare	0	16	2	18	0	18
Halsbandsflugsnappare	2	21	2	24	0	24
Svartvit flugsnappare	1	44	0	45	0	45
Blåmes	0	1	0	1	0	1
Talgoxe	3	3	0	6	0	6
Törnskata	1	15	1	17	0	17
Nötskrika	0	1	0	1	0	1
Kaja	0	1	0	1	0	1
Stare	0	3	1	4	11	15
Pilfink	0	1	0	1	0	1
Bofink	3	11	2	16	0	16
Bergfink	0	1	0	1	0	1
Grönsiska	0	0	1	1	0	1
Hämpling	3	18	1	22	0	22
Gråsiska	1	2	0	3	0	3
Rosenfink	0	5	1	6	0	6

STAINGYLPEN 1-2 · 2018

Domherre	0	1	0	1	0	1
Stenknäck	0	1	0	1	0	1
Gulspurv	1	3	2	6	0	6
Sävsparv	0	4	0	4	0	4
Summa	294	1571	64	1929	13	1942

Kornknarr märkt i Sundre efter nästan 30 års väntan...

Ibland får man göra annorlunda upplevelser i samband med ringmärkningen i Sundre. Den 8 maj i år hade jag varit hemma i Burs efter att märkningen var klar och när jag kom tillbaka i kvällen till boendet i Skoge får jag höra ett välbekant läte. Alldeles utanför vårt boende sitter årets första kornknarr och ropar!

Jag har hållit på med ett kornknarrsprojekt på ön sedan 2012, men aldrig märkt någon i Sundre. Varje år brukar något exemplar höras i samband med vårflyttningen, men det hör inte till vanligheterna att de stannar någon längre period.

Det luriga var att jag inte hade med mig min utrustning, så jag åker hem till Burs igen och hämtar nät, högtalare och mp3.

Väl tillbaka tar det bara ett par minuter innan Sundregreppens fjärde kornknarr någonsin sitter i nät, den första sedan 1989.

Jag åker ner med den till märkarboden för den skall ju märkas med Sundrerings. Vid Hoburgsklippan stöter jag på halva länsstyrelsepersonalen (naturvårdsenheten, som är på personalresa och bor på Sjövarnsgården) och de följer med ner till boden för att se knarren märkas.

Detta var en 2k-fågel (80% av de som fångas i Sverige är 2k-fåglar) och den hade precis anlänt från sina vinterkvarter i Afrika, söder om ekvatorn. Efter märkning, biometriska mått (vinge 144 mm, vikt 171 gram) och fotografering släpps fågeln på samma plats där den fångades. Den satte igång och spela direkt, men följande morgon var det tyst. Vart den tagit vägen förblir ett mysterium.

Tidigare märkta:

15.5 1978 – en 2+ fågel i Skoge (PG Bentz)

18.8 1985 – en ungfågel vid Hoburgen (Tuomo Kolehmainen)

15.8 1989 – en 1+ fågel i Digrans (Thord Fransson)

I Sverige har till och med 2017 märkts 1959 kornknarrar (de flesta spelande hanar, ytterst få honor och ungar). Mer än hälften av dessa har märkts på Gotland, varav drygt 500 sedan 2011. Av dessa har endast 22 återfynd gjorts, varav 9 utomlands (Polen, Ukraina, Libanon, Israel och dåvarande Belgiska Kongo). 3 av dessa var märkta på Gotland (en hittad i Polen 1971, en skjuten

i Israel samma år och en skjuten i Libanon 2013). Den här säsongen har jag märkt 84 ex på Gotland och kontrollerat 9 tidigare märkta (av mig själv).

Arten dyker upp från mitten av maj och fram till midsommartid. Den finns hyfsat allmänt på Gotland (mellan 200-300 spelande hanar varje år vilket motsvarar ungefär hälften av landets knarrar) och på Öland, i Östergötland, Uppland o Gästrikland, något mindre allmänt i Blekinge och Skåne och därutöver fåtaligt i resten av södra halvan av landet (enstaka fynd görs även i södra delarna av Norrland). I början av september flyttar de sedan mot sydsydost, rastar på Bosporen och på Afrikas Horn innan de passerar Sahara och övervintrar sedan söder om ekvatorn. På vintern rör de sig över stora områden, sannolikt på grund av torka och födotillgång. Vårreturen går enligt samma geografiska rutt.

Arten är hyfsat stationär och återvänder till samma plats (+/- några hundra meter) år efter år. Av alla återfynd och kontroller som gjorts har endast en fågel flyttat långt inom landet under samma säsong, en fågel som märktes i Västmanland och som kontrollerades i Blekinge 9 dagar efter märkningen och en fågel som märktes i Gästrikland och kontrollerades samma säsong i Uppland (avståndet är dock ganska kort och förflyttningen beror sannolikt på att märkplatsens biotop förändrats, dvs vallen/såden skördats. Korta förflyttningar är vanliga under häckningssäsong just pga förändrade biotoper).

Dödligheten är tyvärr hög (hårt jakttryck och predation under flyttning och övervintring) och endast drygt 10% återvänder. Årets fågel lär ha varit en som av ren trötthet rastade i Sundre. Var den sedan valde att fortsätta spela får vi bara reda på om den kontrolleras av någon märkare någonstans (jag har inte hittat den på södra Gotland...).

Bimbi

Rostsångare ringmärkt vid Sundre fågelstation den 28 maj 2018

Den 28 maj plockades en fågel ur näten i Sundre som först antogs vara en rödstrupig sångare (*Sylvia cantillans*). Fågeln märktes, examinerades och fotograferades. När bilderna lades ut på nätet uppstod en diskussion om att detta skulle vara en moltonisångare (*Sylvia moltoni*), en annan i det komplex av arter och raser som förr ansågs vara en enda art med flera raser, rödstrupig sångare. Marlijn Sterenborg plockade fågeln, Patrik Wildjang märkte den och den kunde beskådas av ett knappt tiotal glada skådare. Efter märkningen satt den och sjöng under en dryg timmes tid i branten ovanför Sjövärnsgården.

Då fågeln tappade ett antal fjädrar i samband med märkningen kunde dessa samlas in och sändas in och så småningom DNA-analyseras på Naturhistoriska riksmuseet. Svaret på DNA-analysen blev klart i början av juli och beskedet var att det handlade om den västligaste av arterna/raserna, en rostsångare (*Sylvia inornata iberiaea*). Detta var den andra för Sundre fågelstation, en likaså ung hanne märktes och DNA-identifierades 20 maj 2016, och den tredje i Sverige överhuvudtaget. Den första som observerades, en 2k hona, ringmärktes av Patrik Wildjang (!) på Eggegrund i Gästriklands skärgård den 1 juni 2014.

BIOMETRI

Följande biometriska data togs på fågeln:

ring: DA 97 842 (märkt klockan 05 = vintertid)

ålder: M 20 (inga tungfläckar)

vikt: 10.02 gram fett: score 5

vinge: 59.75 stjärt: 52.47

näbb: 11.35 tars: 18.28

ögonfärg: brunorange benfärg: beigegul

1HP – längsta HT: 4.75

2HP notch: 14

2HP faller: 6/7 HP

inskränning utfan: 3 – 4 – 5 HP

6AP: gammal, övriga AP bytta

längsta tert – WP: 15.5

● Mått relativt vingspetsen (noggrannhet 1/4 mm):

1HP: 35.25 2HP: 3.0

3HP: LÄNGST (=WP) 4HP: 0.0

5HP: 1.0 6HP: 2.75

7HP: 4.75 8HP: 5.0

9HP: 7.0 10HP: 9.0

1AP: 13.25

(Observera vad ljuset betyder för hur den röda färgen ter sig!)

Bimbi Ollberg